

Сергій КАЧУРИНЕЦЬ,
заслужений артист України, доцент кафедри хореографії
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Хмельницький, Україна
kachurinec@ukr.net

НАРОДНЕ ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ПЛАТФОРМА ДЛЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ ПРЕЗЕНТАЦІЇ МИСТЕЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

***Анотація.** У статті розглянуто роль народного хореографічного мистецтва як платформи для інноваційних форм презентації мистецької творчості. Окреслено сучасні тенденції трансформації традиційних танцювальних форм у контексті сучасної хореографічної практики та технологічних інновацій. Звернено увагу на синтез автентичних культурних символів із елементами модерну, джазу, контемпорарі та цифрових медіа, що сприяє збагаченню художнього дискурсу. Розкрито потенціал інтеграції традиційних танцювальних кодів у сучасні постановки, які забезпечують глибокий емоційний відгук. Розглянуто приклади успішних цифрових проєктів і онлайн-платформ як засобів популяризації народного танцю.*

***Ключові слова:** народне хореографічне мистецтво, інновації, презентації, мистецька творчість, культурна ідентичність.*

Народне хореографічне мистецтво є фундаментальним елементом культурної ідентичності нації та джерелом традицій, що надихають митців і сприяють інноваційному розвитку сучасної хореографії. Народні танцювальні форми, відображаючи історичні та етнічні корені суспільства, сприяють і збереженню національної культурної спадщини, і її популяризації. Інтеграція традиційних елементів у сучасні хореографічні проєкти відкриває нові простори для творчого експерименту, перетворюючи класичні форми в інноваційні концепції. Таким чином, народне хореографічне мистецтво є платформою для пошуку новаторських форм презентації мистецької творчості, сприяючи розвитку технічних та естетичних рішень, які збагачують сучасну сцену.

Народне хореографічне мистецтво України – це невичерпне джерело художніх символів, що відображають багатовікову історію та духовний універсум нації. Ці символи як образні формули вираження почуттів і переживань містять архаїчні образи та сюжети, котрі знаходять відображення в сучасних хореографічних проєктах. Інтерпретація цих символів у сучасному мистецтві підтверджує стійку історико-генетичну спадкоємність традиційної символіки, позначеної яскравим національним колоритом.

Сучасні дослідження свідчать про тенденцію до втрати народним танцем автентичних рис, що є основою багатства пластичної танцювальної символіки,

накопиченої протягом тисячоліть. Саме ця символіка є «незнищеним знаковим кодом українського народу» [1, с. 27], у якому втілено досвід поколінь та їхні уявлення про світ.

Інтеграція традиційних елементів народного хореографічного мистецтва з сучасними концептуальними пошуками та технологічними інноваціями спричинила виникнення нових платформ для інноваційних форм презентації мистецької творчості. На початку ХХ століття спостерігалось активне злиття автентичних символів народного танцю з новими методами постановки, що дозволило трансформувати класичні форми в сучасні експериментальні концепції. Прикладом цього процесу є діяльність Айседори Дункан (1877–1927) – провісниці «танцю майбутнього», чия «відмова від театральних умовностей та історичного побутовізму відкрила шлях до вільного, експресивного танцю, що знайшов відгук у багатьох сучасників» [1, с. 28]. Її виконавська техніка, що передавала найтонші відтінки емоцій, насичувала прості жести глибоким поетичним змістом фольклорних традицій [3, с. 117].

Розширення змісту категорії «фольклор» у постмодерністській культурі свідчить про еволюцію традиційних форм від статичних, усталених моделей до динамічних і гнучких структур, відкритих для нових інтерпретацій. Сучасний фольклор уже не обмежується лише історичними та етнічними кодами, а набуває статусу багатовимірного ресурсу, що інтегрується у творчі пошуки сучасних митців.

Процес адаптації традиційних елементів до актуальних мистецьких тенденцій знаходить вираження у синтезі автентичних символів народного танцю з інноваційними постановочними методами та сучасними технологічними рішеннями. Таким чином, традиційні форми є фундаментом для створення новаторських платформ у хореографічній практиці, збагачуючи художній дискурс.

Хореографічний простір ХХІ століття характеризується динамічним співіснуванням традиційних і сучасних танцювальних форм, що відображає складну взаємодію культурної спадщини та інноваційних тенденцій. Народна хореографія залишається важливим джерелом натхнення для розвитку новаторських напрямків, зокрема фолкмодерну, а зростання популярності танцювальних шоу свідчить про зміну культурних уподобань молоді та підкреслює потребу в адаптації традиційних хореографічних форм до сучасних естетичних і технологічних вимог.

Телевізійні проекти сьогодні слугують потужним інструментом і для збереження традиційних елементів народної хореографії, і для їхньої трансформації та адаптації до сучасних форматів, відкриваючи нові можливості для інноваційних форм мистецької творчості. Перемога Олександра Геращенка з сольним виступом танцю «Гопак» на фіналі шоу «Танцюють всі!-3» телеканалу СТБ у 2010 році [4] є яскравим прикладом успішної інтеграції традиційних естетичних кодів у сучасний медійний простір.

За нашими спостереженнями, глядачі віддають перевагу народному танцю завдяки його здатності відображати автентичні культурні символи та історичну спадщину, що формує глибокий емоційний зв'язок і посилює колективну ідентичність. По-перше, народний танець установлює безпосередній зв'язок із національними коренями, що є надзвичайно актуальним у контексті

постмодерністського пошуку сенсу. По-друге, його пластичність та експресивність створюють яскраве візуальне враження, залучаючи широку аудиторію. По-третє, адаптація традиційних елементів до сучасних постановочних технік дозволяє зберегти історичну цінність, інтегруючи її в динамічні та інноваційні форми хореографії.

До платформ для інноваційних форм презентації мистецької творчості належать творчі колаборації, серед яких народне хореографічне мистецтво посідає особливе місце. Згадаємо, як: «у рамках проекту “Bandura Style”, реалізованого кобзарським колективом “Шпилясті кобзарі”, спостерігається синтез бандурного виконавства та хореографії. <...> У цьому проєкті інструментальна версія пісні “1944” Джамали доповнилася виступом студентки КНУ ім. Тараса Шевченка Мавіли Яг’яєвої, яка інтерпретувала кримськотатарський народний танець “Хайтарма”» [2, с. 11].

Сучасні хореографічні постановки, що інтегрують традиційні рухи з елементами модерну, джазу, контемпорарі та інших сучасних танцювальних стилів, є яскравим прикладом інноваційної презентації народного хореографічного мистецтва. Ці інтегративні практики сприяють оновленню традиційних кодів, забезпечуючи високий рівень естетичного вираження. Особливо помітною є тенденція до адаптації традиційних форм у діяльності дитячих колективів, зокрема київського Народного художнього колективу «Ансамбль танцю ВІТАМІНЧИКИ», Рівненського «Народного художнього колективу» ансамблю народного танцю «Дружба», харківського Народного художнього колективу ансамблю танцю «Щасливе дитинство» тощо.

Ще одним втіленням презентації інноваційних форм творчості народного хореографічного мистецтва є відеопроєкти та онлайн-платформи, які відкривають нові можливості для популяризації та трансформації народного танцю в сучасному цифровому просторі. Цифрові технології дозволяють використовувати високоякісне відеозаписування, монтаж, 3D-анімацію та візуальні ефекти, що сприяють створенню інтерактивного медіа-простору, здатного залучити широку аудиторію.

Наприклад, відеоблог на YouTube-каналі Володимира Слепухіна, присвячений художній техніці українського народного танцю [5], демонструє, як традиційні рухові коди інтегруються в цифрові формати. Цей проєкт не лише зберігає автентичність культурної спадщини, але й трансформує її, адаптуючи до вимог сучасних естетичних та технологічних тенденцій.

Отже, народне хореографічне мистецтво є потужною платформою для інноваційних форм презентації мистецької творчості. По-перше, народний танець зберігає національну культурну ідентичність, установлюючи безпосередній зв’язок із корінням традиції, що є надзвичайно актуальним у контексті постмодерного пошуку сенсу. По-друге, інтеграція традиційних елементів у сучасні хореографічні практики сприяє трансформації класичних форм у новаторські експериментальні форми, розширюючи можливості художнього дискурсу. По-третє, використання цифрових технологій дозволяє ефективно поширювати народний танець у сучасному медійному просторі, залучаючи нову аудиторію та формуючи глобальний культурний діалог.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Басич Ю. М. Сучасний танець та місце традиційної танцювальної символіки в українській хореографії. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2014. № 7. С. 26–31.
2. Бучківська Г., Качуринець С., Циганюк Л. Використання бандури в сучасних мистецьких проєктах: відновлення традицій у сучасному світі. *Педагогічний дискурс*. 2024. № 35. С. 7–13.
3. Гуменюк А. І. Українські народні танці. К. : Видавництво Академії наук Української РСР, 1962. 360 с.
4. СТБ. Переможцем «Танцюють всі!-3» став Олександр Геращенко : веб-сайт. URL: <https://surl.li/hvgvza> (дата звернення: 19.02.2025).
5. V/S Dance. Мій дім (My home) Ukrainian Folk dance : веб-сайт. URL: <https://surl.li/uagdfz> (дата звернення: 19.02.2025).

Ігор ЦМУР,
доцент кафедри вокалу та диригентсько-хорових
дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
заслужений діяч мистецтв України,
м. Хмельницький, Україна
igortsmur@gmail.com,

РОЛЬ ДИРИГЕНТА ТА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ В РОБОТІ З ПРОФЕСІЙНИМ ХОРОВИМ КОЛЕКТИВОМ ХАМКХ

***Анотація.** Українське хорове виконавство протягом багатьох років переживає стан стильових змін. Відбувається структуризація музичної свідомості, що зумовлена внутрішніми соціальними перебудовами в державі та змінами художньо-творчих наголосів естетичної свідомості.*

Означене явище надихає митців на новаторський творчий підхід до письма, пошук нового стильового простору. У зв'язку з цим хорове виконавство як інтонаційна практика потребує його теоретичного та практичного переосмислення.

***Ключові слова:** Виклики сьогодення, професійний хоровий диригент, хоровий колектив ХАМКХ.*

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні, на жаль, хорова музика не користується популярністю серед підростаючого покоління, мало транслюється по радіо та на телебаченні, але ж так важливо, щоб українці збагачувались духовно, насолоджуючись красою та милозвучністю української пісні, яку пропагують хорові колективи України.

Проте, наш колектив активно працює над популяризацією хорового мистецтва всіма сучасними способами. Роль диригента хорового колективу є надзвичайно важливою, оскільки він є основною ланкою між композитором та виконавцями. Диригент не тільки керує музичним процесом, а й формує